

ÖREBRO

Örebro stadsarkiv

Arkivförteckning

Örebro Barnhem/Solberga/Holmsäter.

Örebro Barnhem/Solberga/Holmsäter (FO:222)

Verksamhetstid 1919 - 1945, handlingarna omfattar tiden 1899 - 1945.

Tillkomst

På initiativ av framför allt medlemmar ur Lutherska Missionsföreningen tillsattes en kommitté den 29 januari 1918 för inrättande av ett barnhem.

Motiveringen var att försök skulle göras att rädda barn med svåra hemförhållanden från att duka under. Initiativtagarna förlitade sig på Jesu ord: "Jesu satte ett mycket stort värde på barnen, och icke, endast varnade för att göra dem skada, utan gav, ett alldeles särskilt löfte åt dem, som taga sig an de små. Hans vilja är uppenbar."

Lutherska Missionsföreningen skulle ha majoritet i styrelsen och stå som ägare för det blivande hemmet. Kommitténs första uppgift var att utarbeta organisations- och kostnadsförslag för det tänkta barnhemmet och därefter sammankalla till ett möte.

Mötet avhölls den 3 april 1919, då en styrelse för Örebro Barnhem valdes, med den av Lutherska Missionsföreningen utsedde stadsmissionären Oscar Berg som ordförande. Samtidigt tillsattes ett verkställande utskott med fem ledamöter.

Solberga i Vintrosa

Medel för inköp av en lämplig fastighet, belägen på landet, samlades ihop genom upprop och in-teckningslistor införda i stadens tidningar. Uppropet var under-tecknat av landshövding Bergström och borgmästare Schneider.

Under hösten 1919 köptes fastigheten Solberga, belägen i Vintrosa, med tillhörande jordbruk och inventarier, för 32 000 kronor. Efter nödvändiga reparationer öppnade barnhemmet sin verksamhet 20 december 1919. Den 13 juni året därpå hölls den högtidliga invigningen. Barnhemmet hade plats för 13 barn i ålder 2-16 år. Intagning av barn handhades av verkställande utskottet.

Personal och jordbruk

Från början anställdes en föreståndarinna om ej fick vara under 30 år samt ett biträde, men redan följande år utökades personalen med en kokerska, samt ett biträde till. Under de första åren utarrenderades jordbruket med tillhörande trädgård, ett system som inte fungerade. År 1923 övertog styrelsen skötseln av jordbruket, ett jordbruksutskott tillsattes och en förman anställdes för skötsel av jordbruk och trädgård. Samtidigt inköptes häst och kor. Så småningom utökades djurstammen med höns och svin, vilket innebar att hemmet i stort sett blev självförsörjande med livsmedel.

Holmsäter

Efterfrågan på barnhemsplatser var mycket stor och hemmet blev varje år överbelagt. Utvidgningen av barnhemsplatserna skedde succesivt. År 1923 inreddes två rum i arrendebostaden för sex barn och en barnsköterska och barnantalet kunde utökas till 22 stycken. Denna utökning räckte inte till och ännu en gård, Holmsäter i Vintrosa, köptes under år 1931 och Solbergaverksamheten överflyttades dit.

Solberga och Holmsäter

Vid Solberga öppnades den 8 december 1931 ett upptagningshem med plats för 12 pojkar i åldern 12-18 år, vilka ej kunde överlämnas till enskilda hem, men som inte heller ansågs behöva vård på skyddshem. Denna verksamhet upphörde i och med att skyddshemslagstiftningen trädde i kraft 1 januari 1938 med föreskrift att staten skulle överta all skyddverksamhet. Pojkarna på Solbergahemmet överflyttades till Åkerby skyddshem.

Solberga blev nu ett konvalescenthem för klena och nervösa barn. Denna verksamhet varade endast till den 31 december 1939 då styrelsen lade ned den och sålde gården.

Örebro Barnhem/Solberga/Holmsäter (FO:222)

Holmsätershemmets verksamhet fick en ny inriktning efter en framställning från landshövding Hasselrot. För att tillmötesgå behovet i länet av ett spädbarnshem, beslutade styrelsen under år 1932 att hemmet skulle göras om till ett spädbarnshem för mödrar med spädbarn samt för ensamma barn. Barnen fick ej stanna på hemmet efter fyllda två år.

Bidrag på 12 000 kronor erhöles från allmänna arvsfonden för ombyggnad och den 1 april 1934 kunde den nya verksamheten ta sin början. Hemmet hade från början 28 platser men på grund av den stora efterfrågan blev hemmet varje år överbelagt och antalet platser utökades efter några år till 31 stycken. Från och med år 1933 mottogs barnsköterskeelever.

Medel till barnhemmet erhöles genom upprop och teckningslistor, gåvor från enskilda samt bidrag från Örebro stad från och med 1920, Örebro läns landsting från och med 1925 och Allmänna Barnavårdsfonden.

Örebro läns landsting övertog 1946 barnhemmets verksamhet varmed Örebro stads anslag till barnhemmet kom att upphöra.

Övriga handlingar från Örebro Barnhem finns på Arkivcentrum i Örebro.

Arkivet är ordnat och förtecknat av Astrid von Elern 1978 och omförtecknat av Eva Lundberg september 2000.

Örebro Barnhem/Solberga/Holmsäter (FO:222)

A	Protokoll	
A1	Protokoll	1918--1932
B	Utgående handlingar	
B1	Årsberättelser	1923--1933
D	Register och liggare	
D1	Liggare och register	1919--1939
E	Inkomna handlingar	
E1	Inkomna skrivelser	1918--1936
F	Ämnesordnade handlingar	
F1	Ämnesordnade handlingar	1919--1945
G	Räkenskaper	
G1	Räkenskaper	1919--1934

Serierubrik		Seriesignum
Protokoll		A1
Serieanmärkning		
Serien i arkivkartong.		
Volymnummer	Tid	Anmärkning
1	1918-1932	<ul style="list-style-type: none"> - Kommitté/styrelseprotokoll, 29 januari 1918 - 15 oktober 1924. - Styrelseprotokoll, 29 januari 1925 - 1 november 1932. - Verkställande utskottets protokoll, 2 juni 1919 - 13 december 1923. - Verkställande utskottets protokoll, 11 februari 1924 - 25 april 1932. - Utskottsprotokoll, 30 november 1931 - 11 maj 1932. Häri även Årsberättelser, B1.

Serierubrik		Seriesignum
Årsberättelser		B1
Serieanmärkning		
Volymnummer	Tid	Anmärkning
-	1923-1933	Ingår i A1:1.

Serierubrik		Seriesignum
Liggare och register		D1
Serieanmärkning		
Serien i arkivkartong.		
Volymnummer	Tid	Anmärkning
1	1919-1939	<ul style="list-style-type: none"> - Förteckning över egendomar som utbjudits till försäljning och som eventuellt anses lämpliga till barnhem, 1919. - Liggare över gåvor till barnhemmet, 1920 - 1927, 1929. - Teckningslistor till bidrag för anskaffande av inventarier, 1923. - Förteckning över barn från annan än Örebro kommun som varit intagna på Örebro Barnhem, 1931 - 1932. - Förteckning över barn på Solbergahemmet, inbunden liggare 1931 - 1936. - Förteckning över barn på Solbergahemmet, inbunden liggare 1937 - 1939. - Sammandrag av födelsedagsgåvans inventarium, utan år. <p>För fler barn som varit placerade på Solbergahemmet/Holmsättershemmet, se Vintrosa kommun, Barnavårdsnämnden.</p>

Serierubrik		Seriesignum
Inkomna skrivelser		E1
Serieanmärkning		
Serien i arkivkartong.		
Volymnummer	Tid	Anmärkning
1	1918-1936	<ul style="list-style-type: none"> - Inkomna brev och skrivelser sorterade efter avsändare, 1918 - 1934. - Revisionsberättelse, 1919. - Ansökningshandlingar till föreståndarinnestjänsten, 1923, 1936. <p>Häri även Ämnesordnade handlingar, F1.</p>

Serierubrik		Seriesignum
Ämnesordnade handlingar		F1
Serieanmärkning		
Volymnummer	Tid	Anmärkning
-	1919-1945	<ul style="list-style-type: none"> - Stadgar, 1919. - Tidningsklipp, 1919 - 1921. - Örebro läns Hushållningssällskap, lånehandlingar, 1921. - Handlingar angående tillbyggnad samt förbättringar av barnhemmets ladugård, med tillhörande ritningar, 1926. - Handlingar rörande inköp av gård som skall användas till barnhem, 1931. - Ansvarsförbindelser, 1931. - Brandförsäkringshandlingar, 1931. - Ansvarsförbindelser för vård på Örebro Barnhem, Holmsäter Vintrosa, 31 december 1945. <p>Ingår i E1:1.</p>

Serierubrik		Seriesignum
Räkenskaper		G1
Serieanmärkning		
Serien i arkivkartong.		
Volymnummer	Tid	Anmärkning
1	1919-1933	<ul style="list-style-type: none"> - Redovisning av barnhemsavgifter, 1919 - 1920. - Redovisning av influtna bidrag, 1921 - 1922, 1924. - Förslag till utgifts- och inkomststat, 1925, 1933 - 1934. - Redogörelse för barnhemmets inkomster och utgifter, 1927. - Verifikationer, 1919 - 1933, utan år.
2	1923-1930	Storformat. Kassabok, inbunden.
3	1933-1934	Storformat. Kassabok, inbunden.